

Εξώφυλλο

ISSN: 2944-9391

Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ▪ ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2023 ▪ ΤΕΥΧΟΣ #278

**ΠΑΡΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ:
ΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ**

Η ΒΔΟΜΑΔΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ, ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Οι πιο διαβασμένες ειδήσεις στον Τύπο Ιωαννίνων,
τη βδομάδα που πέρασε

1 Λαϊκή αγορά Αγίας Μαρίνας: Πόσες χαμένες ευκαιρίες ακόμη;

Η ΛΑΪΚΗ αγορά της Αγίας Μαρίνας βρίσκεται σχεδόν στο κέντρο της πόλης των Ιωαννίνων. Εκεί ο χρόνος μοιάζει να έχει σταματήσει στη δεκαετία του '50.

<https://typos-i.gr/article/laikh-agera-agias-marinas-poses-xamenes-eykairies-akomh>

2 ...και απολύσεις στην Ρ&Ι

Η Ρ&Ι, Η ΠΡΩΤΗ από τις γερμανικές εταιρίες πληροφορικής και παροχής υπηρεσιών που ήρθε στα Γιάννενα, εκτός από την απόφαση να επενδύσει με αγορά έκτασης και κτιρίου για τη στέγασή της (και να φύγει από το Τεχνολογικό Πάρκο, αλλά και να κλείσει ουσιαστικά την πόρτα στο Πάρκο Υψηλής Τεχνολογίας, Έρευνας και Καινοτομίας), προχωράει και σε αναδιαρθρώσεις στο προσωπικό.

<https://typos-i.gr/article/kai-apolyseis-sthn-pi>

3 Δήμος Ιωαννιτών: Ένα... «δώρο» 224 χλμ. οδικού δικτύου

Ο ΝΟΜΟΣ 5056/2023 για την αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης των ΟΤΑ δεν φέρνει μόνο κατάργηση των Νομικών Προσώπων Δημοσίων Δικαίου, αλλά και μια νέα αρμοδιότητα στους Δήμους..

<https://typos-i.gr/article/dhmos-iwannitwn-ena-dwro-224-xlm-odikoy-diktyoy>

4

Η απίστευτη ιστορία μιας πίστας ποδηλάτου

<https://typos-i.gr/article/h-apisteyth-istoria-mias-pistas-podhlatoy>

Αν σας **αρέσει** ο Τύπος Ιωαννίνων, μπορείτε να τον **στηρίξετε**

Ο Τύπος Ιωαννίνων typos-i.gr μπαίνει στα 7 χρόνια ζωής. Το καλοκαίρι του 2023 θα τα κλείσουμε.

Μέχρι σήμερα, οι εργαζόμενοι-ες του Τύπου έχουμε καταφέρει πράγματα που συνήθως χρειάζονται πολύ περισσότερο χρόνο για να γίνουν:

Εδώ μπορείτε να διαβάσετε τις ειδήσεις, γνωρίζοντας ότι θα βρείτε αναλυτικά, έγκυρα στοιχεία, χωρίς «φτηνά κόλπα», με σεβασμό στο αναγνωστικό κοινό, αλλά και σε όσους-ες είναι αποδέκτες της κριτικής. Οι καιροί είναι δύσκολοι για όλους και όλες. Είναι και για εμάς.

Οι καιροί δεν είναι εύκολοι για ένα ανεξάρτητο μέσο ενημέρωσης, αυτοδιαχειριζόμενο, με κανονικές θέσεις εργασίας, από το οποίο ζούνε -ως μοναδική δουλειά- οι εργαζόμενοι-ες του.

Τι σας αφορούν αυτά; Μπορεί και τίποτα.

Αν όμως νιώθετε ότι σας αφορούν, υπάρχει η δυνατότητα να στηρίξετε τον Τύπο Ιωαννίνων.

Μπορείτε να διαλέξετε κάποια από τις συνδρομές που παρέχονται μέσω της πλατφόρμας Patreon.

Οι συνδρομητές-τριες, μέσω της πλατφόρμας, **έχουν**

πρόσβαση σε υλικό που δεν κυκλοφορεί στο site ή μπορούν να διαβάσουν πρώτα, πχ το Εξώφυλλο, εκεί, πριν αυτό κυκλοφορήσει.

Επίσης, **συμμετέχουν αυτόματα σε κληρώσεις για εισιτήρια θεαμάτων** στην πόλη των Ιωαννίνων.

Κάθε **καινούργια συνδρομή, συνοδεύεται από ένα αντίτυπο του βιβλίου «Οι αποστάτες, τα ρέντζελα και οι δήμαρχοι».**

Αν το αποφασίσετε, η διαδικασία είναι απλή: Ακολουθείτε τον σύνδεσμο: https://www.patreon.com/TyposI?fan_landing=true

- Φτιάχνετε έναν λογαριασμό (με τον κλασικό τρόπο, mail-κωδικός)
- Διαλέγετε τη συνδρομή
- Πληρώνετε με κάρτα ή paypal

Κατόπιν, μπορείτε να παρακολουθείτε τη συνδρομή σας (και το αποκλειστικό υλικό, τις προσφορές κ.λπ.), είτε από το λογαριασμό σας στο patreon, είτε από την εφαρμογή του patreon, για κινητά.

Εκτός του patreon, ένας ακόμα τρόπος ενίσχυσης είναι το paypal

Εδώ, μπορείτε να καταθέσετε κάποιο ποσό: [paypal.me/sxhma](https://www.paypal.me/sxhma)

Ακόμα όμως και δεν κάνετε τίποτα από όλα αυτά, και πάλι ευχαριστούμε για όλα.

ΘΕΑΤΡΟ

12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

«Ο Βασιλιάς με το δέντρο στην καρδιά»

ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ «Ο Βασιλιάς με το δέντρο στην καρδιά» ανεβάζει η θεατρική ομάδα «Μπαγαμπόντο» και αυτή την Κυριακή, στις 11:30, στο «Θυμωμένο Πορτραίτο» (Καποδιστρίου 20). Πρόκειται για ένα ηπειρώτικο παραμύθι. Διασκευή, Σκηνοθεσία, Ερμηνεία: Κίκα Ζαχαριάδου, Γιάννης Κοντός, Διάρκεια Παράστασης: 60 λεπτά. Από 4 ετών. Τιμές Εισιτηρίων: Κανονικό: 10 ευρώ, Μειωμένο: 8 ευρώ (Κάτω των 16 ετών, άνω των 65 ετών, ΑμεΑ, άνεργοι, φοιτητές και σπουδαστές), Οικογενειακό: 30 ευρώ (2 ενήλικες και 2 παιδιά) (Και δεν διατίθεται τερματικό POS). Απαραίτητη η τηλεφωνική κράτηση θέσεων. Τηλ 6947888501.

11, 16, 17, 18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

«Οι Ηλίθιοι»

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ «Κύκλος» (Αραβαντινού 14) ανεβάζει το έργο του Νιλ Σάιμον «Οι Ηλίθιοι» στις 11, 16, 17 και 18 Δεκεμβρίου στις 21:00. Τη σκηνοθεσία έχει κάνει η Μίνα Παππά. Παίζουν: Πέτρος Χριστακόπουλος, Γιάννης Παπαγεωργίου, Γεωργία Διακοπούλου, Μίνα Παππά, Γιάννης Κράβαρης, Κωνσταντίνος Κιτσάκης, Μαρία Ευσταθοπούλου, Λένα Σοκορέλη, Νεφέλη Θεμελή και Χρήστος Χρήστου. Τιμή εισιτηρίου: 12 € και 10 € μειωμένο. Τηλέφωνο κρατήσεων 2651-181480 & 6979139705.

17 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

«Η Φάρμα των Ζώων»

ΤΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ διασκευή για παιδιά και εφήβους της νουβέλας του Τζορτζ Όργουελ «Η Φάρμα των Ζώων» ανεβάζει η «Θεατρική Συμπαιγνία, στις 17 Δεκεμβρίου, στις 11 το πρωί, στη «Σκηνή 125» (εντός του ΚΕΠΑΒΙ). Παίζουν, χορεύουν και τραγουδούν (με αλφαβητική σειρά): Έρη Γκαρτζονίκα, Γιολάντα Καπέρδα, Στέλλα Κατσαρού, Θανάσης Μιχαηλίδης, Μαριάννα Μπάρμπα, Βασίλης Σιάφης. Τη θεατρική διασκευή και τη σκηνοθεσία έχει κάνει η Γιολάντα Καπέρδα. Εισιτήριο: 12€, 10€ μειωμένο. Διάρκεια παράστασης: 90 λεπτά. Τηλέφωνα κρατήσεων: 26513-12830, 6945533242 & 6983749922.

17 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

«Ο μολυβένιος στρατιώτης και η χάρτινη μπαλαρίνα»

ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ «Ο μολυβένιος στρατιώτης και η χάρτινη μπαλαρίνα» ανεβάζει το καλλιτεχνικό σωματείο «Οι Αθεράπευτοι» στις 17 Δεκεμβρίου, στις 11:30, στο θέατρο της Στοάς Ορφεία. Πρόκειται για μια θεατρική προσαρμογή της ιστορίας του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν «Ο μολυβένιος στρατιώτης» την οποία έχει κάνει ο Δημήτρης Παππάς, σκηνοθέτης της παράστασης. Η παράσταση περιλαμβάνει και μουσική επί σκηνής. Γενική είσοδος 8€. Κρατήσεις θέσεων: 6981981067 ή 6981981058.

LIVE

14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Μιχάλης Ποτσίκας στη «Σκάλα»

Ο ΜΙΧΑΛΗΣ Ποτσίκας, περί ανέμων και υδάτων τραγουδάει στη Σκάλα, στις 14 Δεκεμβρίου. Έναρξη 21.15, είσοδος 3 ευρώ.

16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Οι Nightstalker στον Πολυχώρο Αγορά

ΣΤΙΣ 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ οι Nightstalker ξανάρχονται στα Γιάννενα, στον Πολυχώρο Αγορά, με support τους Coins & Balloons και τους Felony Case. Προώληση 12 ευρώ, πόρτα 14 ευρώ. Presale link : <https://www.more.com/.../nightstalker-live-in-.../12/23/>. Διοργάνωση η Bullet prods.

ΣΙΝΕΜΑ

11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

«Δυστυχώς απουσιάζατε»

ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ σωματείο «Εξαύδα» προβάλλει στον χώρο του (Κουντουριώτου 31) στις 11 Δεκεμβρίου, στις 20:15, την ταινία του Κεν Λόουτς «Δυστυχώς απουσιάζατε» (2019). Η ιστορία εστιάζει στην μάχη που δίνει μία οικογένεια που ανήκει στην χαμηλή οικονομική τάξη για να επιβιώσει, να πληρώσει τα δάνεια της και να προσπαθήσει να κρατήσει την ενότητα και τους δεσμούς μεταξύ των μελών της. Αντί εισιτηρίου, οικονομική ενίσχυση 2 ευρώ.

17 ΚΑΙ 18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

«Dogman»

ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ σωματείο «Εξαύδα» προβάλλει στον χώρο του (Κουντουριώτου 31) στις 17 και 18 Δεκεμβρίου, στις 20:15, την ταινία του Ματέο Γκαρόνε «Dogman» (2018). Αντί εισιτηρίου, οικονομική ενίσχυση 2 ευρώ.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

11 ΕΩΣ ΤΙΣ 17 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Έκθεση φωτογραφίας από τη «Φωτόραση»

ΕΠΕΤΕΙΑΚΗ έκθεση φωτογραφίας με τίτλο «Μοτίβα και υφές» θα πραγματοποιήσει η Λέσχη Δημιουργικής Φωτογραφίας Ιωαννίνων «Φωτόραση», με αφορμή τα δέκα χρόνια από την πρώτη της έκθεση το 2013, από 11 έως τις 17 Δεκεμβρίου, στον εκθεσιακό χώρο της (πρώην) Ζωσιμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας. Τα εγκαίνια της έκθεσης θα γίνουν τη Δευτέρα 11 Δεκεμβρίου, στις 19:00. Ώρες λειτουργίας της έκθεσης: 18:00-21:00.

ΚΑΣΤΡΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ:

Οι εκκρεμότητες του πάρκου πολιτισμού

[ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΑΓΓΕΛΗ]

Ο σχεδιασμός για ένα πάρκο πολιτισμού στο Κάστρο Ιωαννίνων ξεκίνησε το 2016. Επτά χρόνια μετά, η ανάπλαση της πλατείας Γλυκκίδων και των δρόμων γύρω από αυτήν έρχεται να αναδείξει τις προοπτικές που έχει αυτή η περιοχή για να αποτελέσει ένα σημαντικό πολιτιστικό τοπίο. Μια περιοχή «γεμάτη» από μνημεία: το επιβλητικό Σουφαρί Σεράι, η οθωμανική βιβλιοθήκη, το οθωμανικό λουτρό, η ακρόπολη του Ασλάν πασά. Το οθωμανικό λουτρό (χαμάμ) βρίσκεται σε φάση αποκατάστασης από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων, με στόχο να γίνει επισκέψιμο.

Και για την ερχόμενη δημοτική αρχή Ιωαννίνων, το μεγάλο στοίχημα είναι η συνέχιση και η υλοποίηση του σχεδιασμού για την ολοκλήρωση του πάρκου πολιτισμού μέσω του νέου επιχειρησιακού προγράμματος «Ηπειρος 2021-2027». Στο κάδρο βρίσκονται η αποκατάσταση της οθωμανικής βιβλιοθήκης και η ανάδειξη της ακρόπολης του Ασλάν πασά. Ολόκληρη η περιοχή της βορειοανατολικής αυτής ακρόπολης, 6 στρεμμάτων περίπου, ανήκει στον Δήμο Ιωαννιτών.

Τον Φεβρουάριο του 2020, είχε υπογραφεί

μια προγραμματική σύμβαση πολιτισμικής ανάπτυξης μεταξύ του υπουργείου Πολιτισμού, της Περιφέρειας Ηπείρου και του Δήμου Ιωαννιτών για την εκπόνηση μελετών αποκατάστασης και ανάδειξης των οθωμανικών μνημείων, και συγκεκριμένα του Τζαμιού Ασλάν πασά, του Μεντρεσέ και της Βιβλιοθήκης.

Τον ρόλο του τεχνικού συμβούλου ανέλαβε δε μεγάλη εταιρία εξ Αθηνών με εξειδίκευση στα μνημεία (ΣΤΑΔΙΟΝ Α.Ε.).

Παρά τις αρχικές προσδοκίες ότι οι μελέτες θα εκπονηθούν σχετικά γρήγορα, αυτές δεν έχουν τελειώσει ακόμα.

Σε ποιο στάδιο βρίσκονται αυτές;

Τον Ιούλιο του 2021, ο Δήμος Ιωαννιτών προχώρησε στην υπογραφή σύμβασης με ένωση μελετητών (Κων. Ραγκούσης, Θ. Παλαντζάς-Melcon Engineering E.E.) για την αρχιτεκτονική, στατική και ηλεκτρομηχανολογική μελέτη του τεμένους Ασλάν Πασά. Το ποσό της σύμβασης ήταν 64.000 ευρώ (με ΦΠΑ)

Τον Μάιο του 2023, μετά από γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, το υπουργείο Πολιτισμού έδωσε την έγκρισή του στη μελέτη για το τζαμί αλλά και για τον τουρμπέ. Η μελετητική εταιρία συνέχισε στο επόμενο στάδιο: στις μελέτες εφαρμογής. Σε μία από τις πρόσφατες συνεδριάσεις του, το Δημοτικό Συμβούλιο Ιωαννίνων έδωσε παράταση

για την ολοκλήρωση των μελετών αυτών μέχρι τον Μάρτιο του 2024.

Τον Οκτώβριο του 2022 υπογράφηκε η σύμβαση για την αρχιτεκτονική, στατική και ηλεκτρομηχανολογική μελέτη της Οθωμανικής Βιβλιοθήκης (ποσό σύμβασης: 37.000). Κι αυτή η σύμβαση έχει πάρει παράταση ολοκλήρωσης, για τον Ιούλιο του 2024. Για τη Βιβλιοθήκη, υπήρχε από το 2016 μια προμελέτη αποκατάστασης, η οποία είχε περάσει και από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο.

Για τη μελέτη του μεντρεσέ και της διαμόρφωσης πρόσβασης ΑμεΑ εντός του κτιρίου, η Οικονομική Επιτροπή έχει κατακυρώσει τον διαγωνισμό από τον Ιούλιο του 2023, αλλά η σύμβαση δεν έχει υπογραφεί ακόμη. Κάπου ενδιάμεσα, τον Μάρτιο του 2022, μετά από επίσκεψη-αυτοψία της υπουργού Πολιτισμού Λίνας Μενδώνη στην ακρόπολη του Ασλάν πασά, αποφασίστηκε επιτόπου να προχωρήσει ο Δήμος Ιωαννιτών σε μια μελέτη για τη βελτίωση της προσβασιμότητας στην ακρόπολη.

Η μελέτη έγινε, το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο είπε «ναι» και το υπουργείο Πολιτισμού βρήκε χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης της Ε.Ε.

Πριν από λίγες ημέρες, η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Ιωαννιτών ενέκρινε τη δημοπράτηση του έργου αυτού με επίσημο τίτλο «Εργασίες προσβασιμότητας στη

βορειοανατολική ακρόπολη του Κάστρου Ιωαννίνων» με προϋπολογισμό 1,2 εκατ. ευρώ.

Το αντικείμενο του έργου είναι ο σχεδιασμός υπαίθριων διαδρομών στον περιβάλλοντα χώρο της ακρόπολης για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών, και των ατόμων με αναπηρία. Καταρχάς προβλέπεται η βελτίωση των υφιστάμενων διαδρομών, όπου κάτι τέτοιο είναι εφικτό, και η κατασκευή νέων διαδρομών σύνδεσης μεταξύ των μνημείων.

Θα υπάρξουν όμως και πιο βαριές υποδομές: ένα αναβατήριο ανοικτής πλατφόρμας για χρήση από ΑμεΑ, μετά την είσοδο της κεντρικής πύλης στην ακρόπολη για χρήση από ΑμεΑ, ένας ανελκυστήρας (εντός γυάλινου κουβουκλίου) στο βάθος της στοάς του μεντρεσέ που θα ενώνει τα δύο επίπεδα του κτιρίου και ένας ακόμη ανελκυστήρας που θα ανεβάζει στο επίπεδο του τζαμιού Ασλάν πασά.

Σημειωτέον ότι η υψομετρική διαφορά εντός της ακρόπολης από την κεντρική πύλη μέχρι την είσοδο του τζαμιού Ασλάν πασά είναι 12,5 μ.

Ο διαγωνισμός αυτός αναμένεται να βγει στον αέρα το επόμενο χρονικό διάστημα. Για τον Δήμο Ιωαννιτών προέχει πια η ολοκλήρωση των υπόλοιπων μελετών και η έναρξη των έργων στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Ηπειρος 2021-2027».

**Οι «25+1
ρετρό
ιστορίες»**

**ΚΑΙ
«Οι 'αποστάτες'
τα ρέντζελα
και οι δήμαρχοι»**

**Οι δύο
εκδόσεις
του Τύπου
Ιωαννίνων
και της
ΣΧΗΜΑ ΚΟΙΝΣΕΠ
στα βιβλιοπωλεία
των Ιωαννίνων**

Το Δραγάρι, οι καστανιές και ένας βυζαντινός αξιωματούχος

Ο λόγιος του 19ου αιώνα Ιωάννης Λαμπρίδης έχει γράψει ότι το χωριό αυτό βρίσκεται «εν μέσω καστανεών, έχει κλίμα υγιεινόν και ύδωρ ελαφρότατον».

Ο Καστανώνας είναι ένα χωριό του Ανατολικού Ζαγορίου. Ένα από τα χωριά που κάπκαν (σε μεγάλο του μέρος) κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Το οποίο διατηρεί, ωστόσο, έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα, ενώ το δυνατό του στοιχείο είναι η φύση.

Την ονομασία «Καστανώνας» την πήρε το 1927 – σε μια περίοδο μαζικών μετονομασιών χωριών και οικισμών της χώρας. Η ονομασία αυτή, για προφανείς λόγους. Λόγω των πολλών καστανιών. Μάλιστα, κάποτε, τα κάστανα που συγκέντρωναν οι κάτοικοι, κατέληγαν για πώληση στην περιοχή της Σκάλας, στα Γιάννενα.

Για πολλούς αιώνες, μέχρι το 1927, το χωριό λεγόταν Δραγάρι. Η ίδρυσή του αποδίδεται σε έναν βυζαντινό αξιωματούχο, σε έναν δρουγ-

γάριο (διοικητής στρατιωτικού σχηματισμού), τον Μιχαήλ. Στις αρχές του 11ου αιώνα, ο αξιωματούχος αυτός συνόδευσε τον Αλέξιο Κομνηνό στο Δυρράχιο όπου δόθηκε μάχη κατά του νορμανδού Βοημούνδου.

Κατά την επιστροφή, ο Κομνηνός έμεινε στον Κοζιακό Ζαγορίου. Ο δρουγγάριος Μιχαήλ, όντας τραυματισμένος, δεν συνέχισε το ταξίδι με τον Κομνηνό. Παρέμεινε στην περιοχή και ίδρυσε το χωριό.

Εκτός από την ονομασία Δραγάρι, εντοπίζεται και ο τύπος Δραγάι.

Ο γλωσσολόγος Κώστας Ευ. Οικονόμου («Τα οικωνύμια του Νομού Ιωαννίνων-Γλωσσολογική Εξέταση», Ιωάννινα, 2002) υποστηρίζει ότι η προέλευση του τοπωνυμίου είναι σλάβικη. Και το αποδίδει είτε στη σλάβικη λέξη που σημαίνει «δρόμος, πέρασμα» είτε στη σλάβικη λέξη που σημαίνει «αγαπητός». Έχει καταγραφεί και μια άλλη ερμηνεία που θέλει το Δραγάρι να προέρχεται με παραφθορά από το Δρουγγάριο.

Την ονομασία «Καστανώνας» την πήρε το 1927 – σε μια περίοδο μαζικών μετονομασιών χωριών και οικισμών της χώρας

ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΤΑΞΙΔΙΑ

Η ιερότητα του δημόσιου χώρου στη Λιουμπλιάνα

Ένα ταξίδι δεν είναι απλώς μια μετάβαση. Είναι γνωριμία με τόπους και ανθρώπους, είναι ιδέες, είναι εμπειρίες, είναι εικόνες και εντυπώσεις, είναι έμπνευση. Κάθε ταξίδι συνδέεται με μια πλούσια θεματολογία: από την τουριστική βιομηχανία μέχρι τις συγκοινωνίες, από τη γεωγραφία μέχρι την ιστορία, από τη λογοτεχνία μέχρι την τέχνη και από την οικονομική και κοινωνική οργάνωση μέχρι την οικολογία.

Στο πλαίσιο συνεργασίας του με τον «Τύπο Ιωαννίνων», ο Γιάννης Παπαδημητρίου, δικηγόρος και ένας άνθρωπος με μεγάλη διαδρομή στην

πολιτική ζωή του τόπου και στα κινήματα, γράφει «για τα δικά μας ταξίδια», για περισσότερο ή λιγότερο γνωστούς προορισμούς, για τόπους που έχει επισκεφθεί ή σκοπεύει να επισκεφθεί. Και πάντα με την ιδιαίτερη αυτή ματιά του, που βάζει στο επίκεντρο τον ταξιδιώτη και όχι τον τουρίστα. Προορισμός αυτής της εβδομάδας, η Λιουμπλιάνα της Σλοβενίας. Με το ταξίδι αυτό, ο Γιάννης Παπαδημητρίου συμπληρώνει έναν κύκλο δέκα κειμένων. Η στήλη θα επιστρέψει τη νέα χρονιά.

typos-i

ΓΥΡΙΣΤΕ ΣΕΛΙΔΑ

[ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ]

Μέχρι τα μέσα του Γενάρη θα διαρκέσει η 35η Μπιενάλε Γραφικών Τεχνών της Λιουμπλιάνας, οπότε προλαβαίνετε μια χριστουγεννιάτικη βόλτα στην πρωτεύουσα της Σλοβενίας με τις 300.000 κατοίκων. Η Μπιενάλε συστήθηκε το 1955 επί ενιαίας Γιουγκοσλαβίας και καθιέρωσε τον πρωταγωνιστικό ρόλο της Σλοβενίας σ' αυτές τις μορφές τέχνης. Η φετινή διοργάνωση, με τον τίτλο «Από το κενό ήρθαν τα δώρα του σύμπαντος» και δωρεάν είσοδο στις εκδηλώσεις, φιλοξενεί ειδική αναδρομή στο παρελθόν, στις σχέσεις αλληλεγγύης, στα πλαίσια του Κινήματος των Αδεσμεύτων, μεταξύ της Γιουγκοσλαβίας και της ανεξαρτητοποιημένης το 1957 Γκάνας. Περισσότερα στον σύνδεσμο <https://bienale.si/en/>.

Ούτως ή άλλως η Σλοβενία υπήρξε ανέκαθεν ιδιαίτερη περίπτωση. Χάρη στον εμπνευστή της γιουγκοσλαβικής Αυτοδιαχείρισης, και στενό συνεργάτη του Τίτο, Έντβαρντ Καρντέλι, η σοσιαλιστική ομόσπονδη Δημοκρατία της Σλοβενίας διακρίθηκε σε οικονομικά επιτεύγματα και κατέκτησε το ψηλότερο βιοτικό επίπεδο στη χώρα.

Με την ανάδυση των φυγόκεντρων τάσεων στην ομοσπονδία, διεκδίκησε αποφασιστικά την ανεξαρτησία της και την πέτυχε συγκριτικά αναίμακτα, μ' ένα πόλεμο μόλις 10 ημερών, το καλοκαίρι του 1991, βοηθώντας και του ότι δεν υπήρχε αξία λόγω σερβική μειονότητα εντός των ορίων της. Η αποκήρυξη της εθνικιστικής βίας έφτασε πάντως μερικές φορές στην υπερβολή, στην άρνηση και του βαλκανικού χαρακτήρα της.

Ο μύθος για την ίδρυση της Λιουμπλιάνας συνδέεται με τον Ιάσονα της Αργοναυτικής εκστρατείας. Σύμφωνα μ' αυτόν, οι Αργοναύτες με το χρυσόμαλλο δέρασ δεν επέστρεψαν διά θαλάσσης αλλά ανέβηκαν αντίθετα το ρεύμα του Δούναβη από τις εκβολές του, στη συνέχεια έκαναν το ίδιο με τον παραπόταμο Σάβο και ολοκλήρωσαν την αντίστροφη πορεία τους στον επίσης παραπόταμο Λιουμπλιάνιτσα, που διαρρέει την πόλη. Ένας κόκκος αλήθειας είναι ότι όντως το ανέβασμα του Λιουμπλιάνιτσα χρησιμοποιήθηκε για την ποτάμια μεταφορά φορτίων. Μέχρι το 1857, που οι Αψβούργοι ολοκλήρωσαν τη σιδηροδρομική γραμμή Βιέννης - Τεργέστης, άλλαξαν το μεταφορικό μοντέλο της Καρνιόλας, όπως λεγόταν ιστορικά η ευρύτερη περιοχή, και συνέβαλαν στην εκβιομηχάνισή της.

Στη συνέχεια ο Ιάσωνας σκότωσε ένα φοβερό δράκο και ίδρυσε την πόλη. Όχι ένας αλλά τέσσερις απειλητικοί μπρούτζινοι δράκοι φρουρούν σήμερα την ομώνυμη γέφυρα, την οποία πάντως οι ντόπιοι συ-

νηθίζουν να αποκαλούν «της πεθεράς»! Κάτω από τις γέφυρες ο ποταμός κυλάει ήρεμα στη διαμορφωμένη κοίτη του, πλαισιωμένος από ιτιές, ιστορικά κτίρια και πολυάριθμα καφέ, που χαρίζουν υπαίθριες απολαύσεις.

Η θέση της Λιουμπλιάνας στο σταυροδρόμι σημαντικών εμπορικών δρόμων εξασφάλισε διαρκή κατοίκηση χιλιάδων χρόνων υπό διαφορετικά ονόματα: Στη ρωμαϊκή εποχή λεγόταν Ήμονα, στο μεσαιωνικό σλοβενικό βασίλειο Λουβιγκάνα και υπό τους Αψβούργους Λάϊμπαχ, το οποίο ίσως σας θυμίσει το Συνέδριο της Ιεράς Συμμαχίας, όπου ανακοινώθηκε η έκρηξη της ελληνικής επανάστασης του 1821. Παρά την παλινόρθωση των ευρωπαϊκών μοναρχιών μετά από την ήττα του Ναπολέοντα, ο σπόρος της εθνικής αφύπνισης είχε πέσει στους σλοβενικούς πληθυσμούς. Μια αναμνηστική πλάκα στην πλατεία της Γαλλικής Επανάστασης υπενθυμίζει την οφειλή στον άγνωστο Γάλλο στρατιώτη.

Το σημερινό της όνομα σημαίνει «αγαπημένη» στα σλοβενικά και φροντίζει να το επιβεβαιώσει στις καρδιές των επισκεπτών, που την ψήφισαν ως τον καλύτερο ευρωπαϊκό προορισμό του 2022. Πόλη φιλική, ευρύχωρη και καταπράσινη, με υψηλή ποιότητα ζωής αλλά και ζωντάνια, με αφθονία πολιτιστικών χώρων και θεσμών. Και με πολλούς αρχιτεκτονικούς θησαυρούς, που συχνά έχουν προκύψει ύστερα από καταστροφικούς σεισμούς.

Μετά από το 1511 η πόλη γέμισε με μπαρόκ εκκλησίες και κτίρια ενώ η ανοικοδόμηση του 1895 έδωσε την ευκαιρία στον Μαξ Φαμπιάνι να εισαγάγει το στυλ Σετσεσιόν, το οποίο προτιμούσαν οι Σλοβένοι αλλά όχι και οι Γερμανοί κάτοικοι της πόλης.

Το ισχυρότερο ωστόσο αποτύπωμα το άφησε η εκλεκτιστική, με συνδυασμό δηλαδή στοιχείων από πολλές παραδόσεις, αρχιτεκτονική του Γιόζε Πλέτονικ. Στα 36 χρόνια της δημιουργικής του παρουσίας (1921 - 1957) σχεδίασε και επέβλεψε σχεδόν τα πάντα: δημόσια κτίρια και υπαίθριες αγορές, δρόμους και λιθόστρωτα σοκάκια, εκκλησίες και κοιμητήρια, πάρκα και σκαλοπάτια στις όχθες του ποταμιού. Ακόμα και στοιχεία διακόσμησης του δημόσιου χώρου, λάμπες φωτισμού, κιγκλιδώματα κλπ. Η Λιουμπλιάνα τιμάει την κληρονομιά του, όντας μια κατ' εξοχήν πόλη δημόσιου χώρου και συνδυάζοντας τη λειτουργικότητα με το στυλ.

Κέντρο συνάντησης είναι η πλατεία Πρέσερν με το άγαλμά του εθνικού ποιητή, του οποίου υπερίσταται μια γυμνόστηθη γυναίκα φιγούρα με δάφνινο στεφάνι. Πρόκειται για τη μούσα του Γιούλια, στον ανεκπλήρωτο έρωτα για την οποία οφείλονται τα συγκινητικά του σονέτα. Ο ρομαντικός ποιητής του 19ου αιώνα Φρανς Πρέσερν συνέβαλε και στην κωδικοποίηση και καθιέρωση της σλοβενικής γλώσσας ενώ το επικό του ποίημα Zdravljica αποτελεί τον εθνικό ύμνο της χώρας.

Στη συνέχεια η Τριπλή Γέφυρα οδηγεί στην στριμωγμένη ανάμεσα στο κάστρο και το ποτάμι παλιά πόλη. Αντί να κατεδαφίσει την ανεπαρκή προϋφιστάμενη και να τη χτίσει από την αρχή, ο Πλέτονικ πρόσθεσε δύο πλευρικές πεζογέφυρες.

Σύντομη στάση στην αλληγορική μπαρόκ κρήνη των 3 ποταμών της Καρνιόλας (ο τρίτος λέγεται Κρκα) και ανάβαση με το φουτουριστικό διαφανές τελεφερίκ στον λόφο του χιλιετούς κάστρου. Είτε πριν είτε μετά από το διαδραστικό μουσείο ιστορίας της πόλης, από εδώ θα βυθιστείτε σε μια πανοραμική θέα των κόκκινων στεγών της παλιάς Λιουμπλιάνας, των μεταγενέστερων επεκτάσεων της πόλης και των σλοβενικών Άλπεων με το όρος Τρίγκλαβ στο βάθος. Για την κατάβαση προτιμήστε τα λιθόστρωτα σοκάκια.

Βορείως του ποταμού βρίσκεται η κουλ οδός Τρουμπάργκεβα με εστιατόρια, καφέ και μαγαζιά, παλιά και νέα. Και παραπάνω η Μετέλκοβα, πρώην στρατόπεδο του γιουγκοσλαβικού στρατού και ιδανικό μέρος για τη γνωριμία με την εναλλακτική σκηνή και κουλτούρα, με την οποία ανακατεύτηκε και ο γνωστός μας διανοούμενος Σλαβόϊ Ζίζεκ. Την ημέρα φιλοξενεί καλλιτεχνικά εργαστήρια, θεατρικές ομάδες και 3 μουσεία και τη νύχτα κάθε είδους μουσική τάση σε διάφορους χώρους.

Μια ενδεικτική διερεύνηση του γευστικού τοπίου περιλαμβάνει καπνιστά λουκάνικα Καρνιόλας, σούπα γιότα, γεμιστά ζυμαρικά

Στη διπλανή σελίδα το σπήλαιο Σκότζιαν. Πάνω αριστερά η οδός Μετέλκοβα στη Λουμπλιάνα. Πάνω δεξιά η πλατεία Πρέσερν με το άγαλμά του εθνικού ποιητή. Δεξιά ο ποταμός με τη διαμορφωμένη κοίτη του, πλαισιωμένος από ιτιές, ιστορικά κτίρια και πολυάριθμα καφέ, που χαρίζουν υπαίθριες απολαύσεις

στρούκλι, εξαιρετικές μπύρες και κρασιά και κέικ, τύπου μιλφέϊγ, του Μπλεντ. Οι μόνιμοι κάτοικοι συνηθίζουν και το κούχανο βίνο, ζεστό κρασί με μπαχαρικά. Μην παραλείψετε να δοκιμάσετε μέλι και θα καταλάβετε παρακάτω γιατί.

Οι συνιστώμενες εξορμήσεις είναι δύο: Αφενός βορειοδυτικά, στην κατεύθυνση των Άλπεων, με ενδιαμέσους σταθμούς τη γραφική μεσαιωνική Σκόφια Λόκα, στη συμβολή δύο ποταμών, και την Ραντόβλιτσα, στο μουσείο μελισσοκομίας της οποίας θα μάθετε για την καθοριστική συμβολή των Σλοβένων στη σύγχρονη μορφή της και θα θαυμάσετε ένα μοναδικό είδος λαϊκής τέχνης, τις ζωγραφισμένες μπροστινές σανίδες των κυψελών του 18ου και 19ου αιώνα.

Και κατάληξη στο Μπλεντ, στις όχθες της ομώνυμης λίμνης με το πεντακάθαρο νερό, το παραμυθένιο νησί στο κέντρο της, που επικοινωνεί με τις παραδοσιακές ξύλινες βάρκες, τις πλέτνες, και το κάστρο στον βραχώδη όγκο πάνω από τη μικρή πόλη.

Η δεύτερη εκδρομή κατευθύνεται νοτιοδυτικά, προς τη χερσόνησο της Ίστριας, και εξερευνά τον γεωλογικό πλούτο της περιοχής, που αριθμεί 8.000 σπήλαια αλλά μόνο καμιά εικοσαριά επισκέψιμα. Υποκώπτοντας στο εκβιαστικό χρονικό δίλημμα «Ποστόϊνα ή Σκότζιαν», συστή-

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

■ Η Aegean συνδέει το αεροδρόμιο της Λιουμπλιάνα με την Αθήνα μόνο κατά τη θερινή σεζόν. Το λεωφορείο για την πόλη χρειάζεται 40 λεπτά.

■ Οι εναλλακτικές λύσεις για το χειμώνα είναι τα δύο αεροδρόμια της Βενετίας (Μάρκο Πόλο και Τρεβίζο) και του Ζάγκρεμπ. Για το πρώτο υπάρχουν τακτικές πτήσεις της Volotea και της Aegean από Αθήνα (με τη δεύτερη και θερινή από Θεσ/νίκη).

Με το δεύτερο συνδέεται η Ryan, σε ετήσια βάση από Θεσ/νίκη και εποχική από Κέρκυρα. Για το Ζάγκρεμπ πετάει η Aegean (το καλοκαίρι υπάρχει και η Croatia Airlines, όπως και η Ryan από την Κέρκυρα). Επειδή όμως χρειάζεται αλλαγή λεωφορείου στο Ζάγκρεμπ, θα χρειαστείτε κανα τετράωρο. Από τα αεροδρόμια της Βενετίας η διάρκεια της λεωφορειακής διαδρομής είναι τρίωρη.

νω το δεύτερο, όχι μόνο επειδή συμπεριλαμβάνεται στη λίστα της Unesco ως ένα από τα μεγαλύτερα καρστικά συγκροτήματα σπηλαίων, αν και μόνο με 6 χιλιόμετρα εξερευνημένα. Διότι αυτά αρκούν για να επιβάλουν μια αίσθηση εισόδου στο κέντρο της γης, ή στην κόλαση, καθώς μέσα στο σπήλαιο πέφτει ο ποταμός Ρέκα με τους καταρράκτες του, γεφυρωμένος σε ύψος 45 μέτρων πάνω από την κοίτη του, ενώ ο απόκοσμος αντίλαλος επιτείνει το δέος του επισκέπτη. Ο Ρέκα συνεχίζει υπόγεια την πορεία του μέσα στο ασβεστολιθικό υπόστρωμα και επανεμφανίζεται ως ήρεμος Τιμάβο λίγο πριν εκβάλλει στον κόλπο της Τεργέστης. Για το Σκότζιαν θα διαβάσετε και στο www.park-skocjanske-jame.si.

ΕΝΑ+1 ΒΙΒΛΙΟ ΤΗ ΒΔΟΜΑΔΑ

Μιχ. Σπέγγος: Τρωική Ραψωδία

ΤΡΩΙΚΗ ΡΑΨΩΔΙΑ
ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΠΕΓΓΟΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Ο Μιχάλης Σπέγγος επιστρέφει με το νέο του βιβλίο, ένα ιστορικό μυθιστόρημα ή μυθιστορική ιστορική ανάλυση.

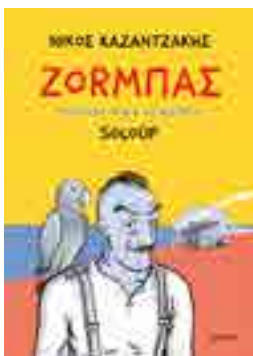
Στις 500 σελίδες του βιβλίου, επιχειρεί να ανιχνεύσει με αφηγηματικό τρόπο τα αίτια, τις αφορμές και την εξέλιξη του Τρωικού Πολέμου.

Χωρίς τις θεϊκές παρεμβάσεις, την εξευγενισμένη και ωραιοποιημένη αποτύπωση της μυθιστορίας, η «Τρωική Ραψωδία» προσπαθεί να πάει πέρα από τον μύθο.

Όπως περιγράφεται στο οπισθόφυλλο: «Γιατί έγινε πραγματικά ο πόλεμος; Πόσα καράβια μπορεί να κινήσει μια γυναίκα; Τι ήταν ο Δούρειος Ίππος; Πώς πέθανε ο Αχιλλέας;

Τι ήταν ο Μέμνων και οι Αμαζόνες; Ποιος σκότωσε τον Παλαμήδη; Γιατί ο Αχιλλέας επιθυμεί τον εξευτελισμό του νεκρού Έκτορα; Γιατί έγινε πραγματικά η θυσία της Ιφιγένειας; Στη αφήγηση κυριαρχούν οι χαρακτήρες και οι πράξεις τους. Γήινοι, με σκιές, υπερβατικοί, με λάμψη, με ηρωισμό αλλά και κυνισμό. Με οράματα πολέμου, αλλά και ειρήνης. Με κίνητρα ηρωικά αλλά και ποταπά. Άνθρωποι μπροστά από την εποχή τους, αλλά και άνθρωποι δέσμιοι του καιρού τους. Ο Τρωικός πόλεμος είναι ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος της Ιστορίας και είναι η αποθέωση των ανθρώπινων παθών. Άντρες και γυναίκες που πολεμούν κι ερωτεύονται και στο τέλος κάνουν τον αναγνώστη να αναρωτηθεί: Για ποια ακριβώς Ελένη;».

Ο Ζορμπάς γίνεται κόμικ

ΖΟΡΜΠΑΣ. ΠΡΑΣΙΝΗ ΠΕΤΡΑ ΩΡΑΙΟΤΑΤΗ
SOLOUP
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΔΙΟΠΤΡΑ

Ο Solour (κατά κόσμον Αντώνης Νικολόπουλος) επανέρχεται στην τέχνη του με ένα πολυσέλιδο graphic novel που τιτλοφορείται «Ζορμπάς. Πράσινη πέτρα ωραιότητας» και μόλις κυκλοφόρησε από τη Δίοπτρα στο πλαίσιο της συστηματικής επανέκδοσης του καζαντζακικού έργου, όπως και του πρώτου, άγνωστου μέχρι προ τίνος καζαντζακικού μυθιστορήματος «Ο ανήφορος». Πώς δουλεύει ένας κομίστας με ένα ολόκληρο μυθιστόρημα και όχι με αποσπάσματα ή εκτεταμένες παραπομπές, όπως στο «Αϊβαλί»; Πώς θα μετατραπεί ο μυθιστορηματικός λόγος σε γλώσσα των εικόνων, πολλώ δε μάλλον αν ο κομίστας έχει να αναμετρηθεί και με την εμβληματική κινηματογραφική μεταφορά του Μιχάλη Κακογιάννη; Είναι φανερό πως ο Solour έχει εργαστεί πολύ και με κόπο. Ως προς την κινηματογραφική μεταφορά, οι δικές του εικόνες επιδιώκουν να επανέλθουν εγγύτερα στο πρωτότυπο κείμενο του «Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά» (1946), αναδιατάσσοντας παρόλα αυτά με ριζικό τρόπο τη διαδοχή και τη λογική των επιμέρους ιστοριών του που θα προκύψουν ως αυτόνομα επεισόδια της συνεχούς και ενιαίας αφήγησης του κόμικ (ας θυμηθούμε πως ξέχωρες ιστορίες ο Καζαντζάκης ξετυλίγει σε όλη τη μυθιστοριογραφική του παραγωγή).

Ο Solour δεν θα περιοριστεί σε εικόνες που ανασταίνουν την καζαντζακική έκφραση: εστιάζοντας την προσοχή του

σε απαραίτητες λεπτομέρειες του «Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά» θα εντάξει στο σκηνικό του τοπίο τις γλυπτικές μορφές του Ροντέν, θα αναδείξει τις σκιτσογραφικές επιδόσεις του Ζορμπά, θα μετασχηματίσει σε υπότιτλο του μυθιστορήματός του μια ανύποπτη ρήση του προλόγου του Καζαντζάκη («Πράσινη πέτρα ωραιότητας») ενώ παράλληλα θα επιμένει στις κλασικές αναγνώσεις του τελευταίου (Νίτσε και Μπερζόν), χωρίς να παραλείψει επιστολές του, την αυτοβιογραφική «Αναφορά στον Γκρέκο» (1961) και άλλες παρόμοιες πηγές. Η ενδελεχής έρευνα των κειμενικών διαθεσίμων που σχετίζονται με πρόσωπα και εποχές του ιστορικού χρόνου του κόμικ τροφοδοτεί για άλλη μια φορά την εικονογράφηση του Solour χωρίς να της επιτρέψει ποτέ να φιλολογήσει ή να φλυαρήσει.

Τα χρώματα υποβοηθούνται από φωτογραφικά και άλλα ετερογενή εικαστικά υλικά. Και όλα αυτά επιστρατεύονται και συντονίζονται πυρετικά όποτε χρειάζεται να υποστηρίξουν όσα φαντάζονται, επιθυμούν ή συλλογούνται οι ήρωες (από τον Ζορμπά και τον στενό του φίλο και σύντροφο, που δεν είναι άλλος από το συγγραφικό προσωπίο του Καζαντζάκη, μέχρι την αγία Γαλλίδα πόρνη Μαντάμ Ορτάνς και τους κατόικους και τους μοναχούς της Κρήτης, ή και τον Solour, που αιφνιδίως θα εμφανιστεί αυτοπροσώπως στη δράση).

ΑΠΕ-ΜΠΕ

ΕΝΑ ΑΛΜΠΟΥΜ ΤΗ ΒΔΟΜΑΔΑ

[ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΣΑΝΤΙΚΟΥ]

Στις 3 Δεκεμβρίου 1965, μετά από ένα μήνα ηχογραφήσεων (Οκτώβριος-Νοέμβριος του ίδιου έτους), οι Beatles έβγαζαν το 6^ο τους άλμπουμ.

Αυτό που για τους ακαδημαϊκούς του ροκενρόλ, έμελλε να αλλάξει οριστικά τον μουσικό ρου: Το Rubber Soul.

Με τον ίδιο ακαδημαϊκό τρόπο, ας δούμε το ιστορικό πλαίσιο της εποχής: το 1965 σύμφωνα με το γρηγοριανό ημερολόγιο...

Όχι, όχι.

Το 1965 ωστόσο (δέκατη χρονιά του πολέμου στο Βιετνάμ), οι Beatles είχαν επιστρέψει από την αμερικάνικη τουρνέ που τους είχε κυριολεκτικά απογειώσει.

Ήταν όμως ακόμα οι Beatles του Help! για τους οποίους λύσσαγε το πόπολο στα θέατρα και όχι οι ιντελεξιουέλ ποπ stars που θα αμφισβητούσαν το σύστημα, όντας «πιο διάσημοι και από τον Ιησού».

Κυρίως όμως, δεν ήταν ακόμα οι Beatles που έφτιαξε το Rubber Soul, το πρώτο πραγματικά ολοκληρωμένο άλμπουμ τους, με τη μπάντα να ποζάρει σοβαρά και κάπως εχμ... distracted στο εξώφυλλο του δίσκου.

Το Rubber Soul λοιπόν είναι ένα κόσμημα του ανθρώπινου πολιτισμού. Είναι επίσης ένα από τα κορυφαία άλμπουμ του ροκενρόλ που επέδρασε απίστευτα πολύ σε αυτό που θα ακολουθούσε και κυρίως, σε «ψαγμένες» μουσικές σκηνές που θα έβγαζαν μπάντες όπως πχ το Σαν Φρανσίσκο. Ήταν επίσης ένα άλμπουμ με δικές τους συνθέσεις. Όσο και να ξένισε κάπως το γεγονός ότι δεν παίζανε ροκενρολάκια που τόσο τους άρεσαν, άλλο τόσο μάγεψε η ικανότητά τους να γράφουν το Drive my Car, το Michelle, το έπος του Ρίνγκο What Goes On και κυρίως, το Norwegian Wood. Ο δίσκος ήταν και ένα μικρό προμήνυμα των επακόλουθων. Ο Τζορτζ έπαιζε μέρη με σιτάρ, ο Τζον επηρεαζόταν (και) από τον Ντίλαν, ο Ρίνγκο έγραφε, ο Πολ κρατούσε το ραβδάκι που διατηρούσε τη μπάντα στα μεγάλα ακροατήρια.

Πλέον όμως ήταν πιο «σοφιστική». Λίγες εβδομάδες αργότερα, ο Ντίλαν έβγαζε το δικό του turning point, το Bring it All Back Home και έτσι, το ροκενρόλ δεν ήταν απλά χαχαχα και χουχουχου.

Ήταν μια state of art «πρόγνωση» των πραγμάτων που έρχονταν, όπως οι Floyd, το Volunteers των Airplane, οι Love, αλλά και οι άγριοι του Ντιτρόιτ και τόσα πολλά ακόμα που ριζώνουν, εν μέρει και σε αυτό που κατάφερε το Rubber Soul.

Η μπάντα με τη λαστιχένια ψυχή

Τέρρενς Μάλικ

Από το 1973, όταν παρουσίασε στο κινηματογραφικό του ντεμπούτο το «Badlands» και έπειτα από πέντε χρόνια τις «Ημέρες Ευτυχίας», την πολυετή σιωπή του, μέχρι αυτή να σπάσει 20 χρόνια μετά, το 1998, με την αριστουργηματική «Λεπτή Κόκκινη Γραμμή», ο Τέρρενς Μάλικ αποτελεί μία ξεχωριστή περίπτωση σκηνοθέτη. Ένας εμπνευσμένος και εμμονικά τελειομανής δημιουργός, έξω από τα καθιερωμένα, μακριά από το κινηματογραφικό σύστημα, ακολουθώντας πιστά, με ευλαβική προσήλωση, τους δικούς του κώδικες αξιών.

Είναι τόσο ιδιαίτερη περίπτωση σκηνοθέτη, που υπήρξαν εποχές που έκανε τους σινεφίλ να αναρωτιούνται αν ζει ή αν πέθανε ή, τέλος πάντων, αν είχε εγκαταλείψει τον κινηματογράφο, λόγω της μακράς απουσίας του από τα πλατό, λόγω και της παροιμιώδους αποχής του από συνεντεύξεις ή φωτογραφίσεις, κοσμικές ή κινηματογραφικές εκδηλώσεις, που έκανε τον Στάνλεϊ Κιούμπρικ, τον περίφημο ερμηίτη του σινεμά, να φαντάζει ως δημοσιοσχετίστας! Μάλιστα, ο Αμερικάνος σκηνοθέτης βάζει ως όρο στα συμβόλαια που υπογράφει, να μην κυκλοφορούν φωτογραφίες του από τα γυρίσματα ή από προσωπικές του στιγμές, να μην έχει την υποχρέωση να δίνει συνεντεύξεις για την προώθηση των ταινιών του, παραμένοντας άγνωστος ακόμη και στους δημοσιογράφους. Πραγματικά, μια ανεξερεύνητη προσωπικότητα...

Ο Τέρρενς Μάλικ, δεν είναι απλώς ένας ιδιοφυής σκηνοθέτης, αλλά μία έντονη προσωπικότητα, ένας ανήσυχος ιδεαλιστής, που έχει εμφανώς επηρεαστεί από υπαρξιστές φιλοσόφους, όπως τον Κίρκεγκωρ ή τον Χάιντεγκερ, ενδεχομένως και άλλους ανθρώπους του πνεύματος, αλλά πού να τον βρεις να τον ρωτήσεις. Έτσι μένει μόνο το έργο του, το οποίο έχει απασχολήσει πολλούς διανοούμενους, αλλά έχει κατακτήσει και τους πιο απαιτητικούς του χώρου, με το μεγαλείο των εικόνων του.

Αλήθεια, ποιος είναι ο Μάλικ, ο 80χρονος (γεννήθηκε στις 30 Νοεμβρίου του 1943) από το Τέξας, που με τις μόλις δέκα ταινίες που έχει γυρίσει συνολικά μέχρι σήμερα, έχει αποκτήσει χιλιάδες θαυμαστές σε όλο τον κόσμο και έχει κάνει τη δική του σχολή στον κινηματογράφο;

Ένας εργάτης στο Χάρβαρντ

Ο Τέρρενς Μάλικ γεννήθηκε στο Γουάκο του Τέξας και ήταν γιος του Εμίλ, με καταγωγή από τον Λίβανο και την Μεσοποταμία, ενώ η μητέρα του Αϊρίν ήταν ιρλανδικής καταγωγής. Μεγάλωσε στο Μπάρτλσβιλ της Οκλαχόμα, ενώ στη συνέχεια μετακόμισε στο Όστιν του Τέξας. Στα νιάτα του εργάστηκε σκληρά σε πετρελαιοπηγές και άλλες δύσκολες χειρωνακτικές δουλειές, αλλά θα καταφέρει να σπουδάσει φιλοσοφία υπό τον Στάνλεϊ Κάβελ στο Χάρβαρντ, απ' το οποίο αποφοίτησε με «άριστα» το 1965. Έκανε το μεταπτυχιακό του στην Οξφόρδη, με υποτροφία, αλλά έπειτα από μία έντονη διαφωνία με τους καθηγητές του, θα τα παρατήσει και να επιστρέψει στις ΗΠΑ, για να διδάξει φιλοσοφία στο MIT, ενώ ταυτόχρονα αρθρογραφούσε ως δημοσιογράφος και ταξίδεψε στην επαναστατημένη Κούβα.

Ο Μάλικ, γνώρισε το σινεμά όταν πήρε μάστερ από τη Δραματική Σχολή του

Αμερικανικού Ινστιτούτου Κινηματογράφου, ενώ μπήκε επαγγελματικά στον χώρο όταν στις αρχές της δεκαετίας του '70 συνεργάστηκε στο σενάριο του αξιόλογου γουέστερν «Δυο Ατίθασα Λιοντάρια», σε σκηνοθεσία Στιούαρτ Ρόζεμπεργκ και πρωταγωνιστές του Πολ Νιούμαν και Λι Μάρβιν. Τον επόμενο χρόνο θα γυρίσει, σε δικό του σενάριο, τη δραματική περιπέτεια «Badlands», παρά τις τεράστιες δυσκολίες που είχε με τη χρηματοδότηση της ταινίας. Η ιστορία, που βασίζεται σε αστυνομικό δελτίο του '50, αφορά ένα νεαρό σκουπιδιάρη (Μάρτιν Σιν) που έχει για ίνδαλμά του τον «Επαναστάτη Χωρίς Αιτία», Τζέιμς Ντιν και μια δεκατετράχρονη με νοπτική στέρση (Σίσι Σπέισεκ) που μπαίνουν σε μια περιπέτεια εγκλήματος, θυμίζοντας το «Μπόνι και Κλάιντ». Η ταινία θα αποσπάσει εγκωμιαστικές κριτικές, αλλά ο Μάλικ, σχεδόν περιφρονώντας το καλό όνομα που έκανε, θα απομακρυνθεί και πάλι από το σινεμά. Έτσι, θα περάσουν 5 χρόνια για να ξαναμπει στο στούντιο, όπου θα γυρίσει το ερωτικό δράμα «Ημέρες Ευτυχίας» με τον Ρίτσαρντ Γκιρ και τον Σαμ Σέπαρντ, την Λίβια Μαντς και την Μπρουκ Άνταμς. Μια ιστορία ενός ερωτικού τριγώνου στις αρχές του 20ου αιώνα, που είχε την επιτυχία της παρά τους περίφημους καυγάδες του με τον Γκιρ.

ΕΝΑ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ... 20 ΧΡΟΝΩΝ

Αμέσως μετά ο Μάλικ άρχισε να δουλεύει για λογαριασμό της Paramount πάνω σε ένα σενάριο που αφορούσε την προέλευση της ζωής πάνω στη Γη, ωστόσο και πάλι θα διαφωνήσει με τους παραγωγούς εγκαταλείποντας το σχέδιο για να φύγει στο Παρίσι. Θα μείνει για 20 χρόνια εκτός του κινηματογραφικού χώρου. Πολλοί θα εκτιμήσουν ότι η καριέρα του έληξε πρόωρα, αλλά θα διαψευστούν πανηγυρικά, καθώς θα επιστρέψει το 1998 θριαμβευτικά με το αντιπολεμικό δράμα «Λεπτή Κόκκινη Γραμμή», που έλαβε επτά υποψηφιότητες για Όσκαρ και θα κερδίσει την Χρυσή Άρκτο στο Φεστιβάλ του Βερολίνου το 1999. Πλήθος αστεριών πάλεψαν για να μπουν στο καστ, από Νικ Νόλτε, Τζορτζ Κλούνεϊ και Σον Πεν, μέχρι Μίκι Ρουρκ και Άντριεν Μπρόντι, ενώ οι Μάρτιν Σιν, Μίκι Ρουρκ και Γκάρι Όλντμαν κόπηκαν στο τελικό μοντάζ! Μία υπέροχη ταινία για την κόλαση του πολέμου στον Ειρηνικό, αλλά που τελικά πρωταγωνιστεί η «ειδυλλιακή» φύση του Γκουανταλκανάλ...

ΠΟΚΑΧΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ

Χωρίς πλέον να παραξενέψει κανέναν, έπειτα από επτά χρόνια, θα παρουσιάσει τον «Άγνωστο Κόσμο», βασιζόμενος στην

Οι κανόνες είναι για να σπάνε

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ Τέρενς Μάλικ, πέρα από τους ιδεαλισμούς του, που περνούν αδιαμφισβήτητα στη μεγάλη οθόνη, αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους εν ζωή μάστορες της εικόνας. Με πλάνα μοναδικής έμπνευσης και αισθητικής, που κάνουν κομπάρσους τους σταρ έναντι της φύσης, θα καταφέρει να γράψει το δικό του κινηματογραφικό κεφάλαιο. Για την περίπτωσή του, ίσως βοηθά η μαρτυρία του διευθυντή φωτογραφίας Εμάνουελ Λουμπέσκι, που είπε ότι «ο Μάλικ δεν κάνει σινεμά με τους υπάρχοντες κανόνες. Δημιουργεί τους δικούς του. Και μετά, στο γύρισμα, τους σπάει και αυτούς». Ο Μάλικ είχε επεισοδιακές σχέσεις με τους ηθοποιούς.

Χαρακτηριστική περίπτωση του Έντριεν Μπρόντι, που έφυγε από τα γυρίσματα της «Λεπτής Κόκκινης Γραμμής» πιστεύοντας ότι ήταν ο βασικός πρωταγωνιστής, για να ανακαλύψει ότι τα δέντρα και η χλόη είχαν περισσότερο φιλικό χρόνο από τα πέντε δικά του λεπτά, που άφησε ο σκηνοθέτης, μετά το τελικό μοντάζ. Κι όμως, οι ηθοποιοί κέρδιζαν πολλά από τον Μάλικ. Ο Σιν θα καταγράψει καλύτερη ερμηνεία ακόμη και από το «Αποκάλυψη Τώρα» στο «Badlands», ο Γκιρ στις «Ευτυχισμένες Μέρες» θα γίνει από σταρ ηθοποιός και ο Μπρόντι, σε αυτά τα πέντε λεπτά του, θα κάνει την εμφάνιση της ζωής του.

πασίγνωστη ιστορία της Ποκαχόντας, αλλά η τελειομανία του και η εμμονή του στο μοντάζ, θα έχουν ως αποτέλεσμα να κυκλοφορήσουν τρεις βερσιόν, διαφορετικής διάρκειας, αφήνοντας ανάμικτες εντυπώσεις. Θα ακολουθήσει το ποιητικό «Δέντρο της Ζωής», με τους Μπραντ Πιτ, Τζέσικα Τζάστεϊν και Σον Πεν, που θα αποσπάσει το Μέγα Βραβείο των Καννών το 2011. Ο Μάλικ και πάλι αγνοώντας την επιτυχία, θα ανοίξει τον κύκλο των πειραματισμών του, με ταινίες όπως «The Wonder», «Knight of Cups», «Song to Song», που κάποιοι λάτρεψαν αλλά ακόμη περισσότεροι άρχισαν να αμ-

φιβάλουν για τον «απομονωτισμό» του «δημιουργού».

Μέχρι που θα έρθει το έξοχο αντιμιλιταριστικό δράμα του 2019 «Μια Κρυφή Ζωή», ένα αλληγορικό φιλμ, που βασίζεται σε αληθινή ιστορία, στην οποία προσδίδει ιδεαλιστικές και χριστιανικές διαστάσεις. Πρόκειται για την ιστορία ενός αυστριακού αγρότη, που ζει μια ειρηνική ζωή και αρνείται να καταταγεί στο ναζιστικό στρατό, κατά τη διάρκεια του Β Παγκοσμίου Πολέμου, παρά τα βασανιστήρια που θα υποστεί. Ενώ ήρωα που παρά τις συμβιβαστικές λύσεις που του προτείνουν, θα παραμείνει πιστός στην άρνησή του και φυλακισμένος

λέγοντας ότι αυτός αισθάνεται λεύτερος ακόμη και σε ένα άθλιο κελί.

Η τελευταία του δημιουργία «Μια Κρυφή Ζωή» κλείνει με μια υπόμνηση: «Οι άνθρωποι που η ζωή τους είναι "κρυμμένη" από τη μεγάλη Ιστορία, που αναπαύονται σε τάφους τους οποίους κανείς δεν επισκέπτεται, είναι αυτοί που, σε μεγάλο βαθμό, συσσωρεύουν για λογαριασμό όλων μας το καλό σε αυτό τον κόσμο». Προφανώς αποτελεί και την παρακαταθήκη του εκκεντρικού Τέρενς Μάλικ, πέρα βεβαίως από το μεγαλείο της κινηματογραφικής του τέχνης.

ΑΠΕ-ΜΠΕ/Χ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ

ΣΤΗ ΣΕΛΗΝΗ ΚΑΙ ΠΙΣΩ

Διανύσαμε 328 εκατομμύρια χιλιόμετρα στα Γιάννενα το 2022

[Του ΒΑΣΙΛΗ ΦΛΟΥΔΑ]

Πολύ ενδιαφέροντα τα δεδομένα στο **Google Environmental Insights Explorer** για τις μετακινήσεις στην πόλη μας, τα οποία μπορούν να συμβάλλουν τόσο στην διαμόρφωση πολιτικών κινητικότητας, όσο και πολιτικών προστασίας του περιβάλλοντος.

Για να περιγραφεί καλύτερα και να οπτικοποιηθεί κατά κάποιο τρόπο, πόσο ιλιγιδώς μεγάλη είναι η απόσταση που διανύεται κάθε χρόνο στην πόλη αρκεί να πούμε πως τα συνολικά χιλιόμετρα όλων των μετακινήσεων είναι αρκετά για να πάμε και να έρθουμε από την Σελήνη εκατοντάδες φορές, με διάφορους τρόπους. **Σημειώνεται ότι η μέση απόσταση Γης-Σελήνης είναι 384.400 χλμ.**

Έτσι λοιπόν το 2018 «Ταξιδέψαμε» προς και από τη Σελήνη, συνολικά 341 φορές (311 με αυτοκίνητο, 25 με τα πόδια, 4 με μηχανή και 1 με ποδήλατο) καθώς:

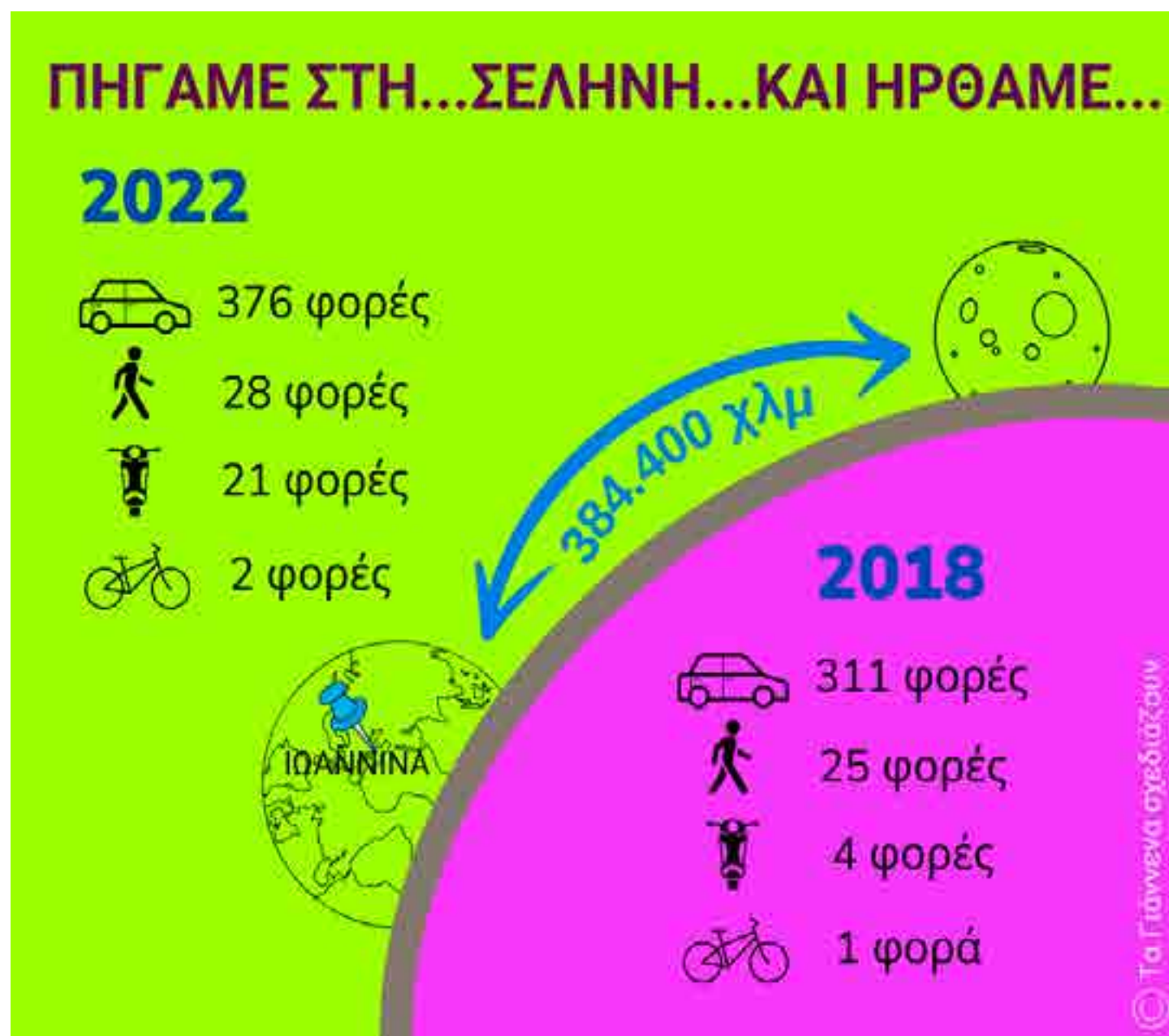
■ πραγματοποιήθηκαν 57,2 εκ. μετακινήσεις ανθρώπων και αγαθών και διανύθηκαν συνολικά 262 εκ. χιλιόμετρα, με τους ρύπους του διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) να διαμορφώνονται σε 43.700 τόνους CO₂.

Από τις μετακινήσεις αυτές, περίπου το 54% έγινε με αυτοκίνητο, το 43% με τα πόδια, το 2% με μηχανή και το 1% με ποδήλατο. Απουσιάζουν τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (ΜΜΜ) καθώς ο αριθμός των μετακινήσεων με αυτό τον τρόπο είναι πολύ χαμηλός, σύμφωνα με την μεθοδολογία του Google Environmental Insights Explorer.

Το 2022 η κατάσταση άλλαξε, σε σχέση με το 2018, και τα συνολικά «ταξίδια» προς και από την Σελήνη αυξήθηκαν κατά 25% και διαμορφώθηκαν σε 427 (376 φορές με αυτοκίνητο, 28 με τα πόδια, 21 με μηχανή και 2 με ποδήλατο) αφού:

■ πραγματοποιήθηκαν 76,3 εκ. μετακινήσεις (αύξηση 33% από το 2018) και διανύθηκαν 328 εκ. χιλιόμετρα (25% αύξηση από το 2018) με τους ρύπους να διαμορφώνονται σε 54.000 τόνους CO₂ (αύξηση 24% από το 2018).

Από τις μετακινήσεις αυτές το 58% πε-

ρίπου έγινε με αυτοκίνητο, το 35% με τα πόδια, το 6% με μηχανή και το 1% με ποδήλατο. Απουσιάζουν και πάλι τα ΜΜΜ. Κλείνοντας το «ταξίδι» αυτό, δεν μπορεί να μην επισημανθεί ότι στα Γιάννενα, τόσο το 2018 όσο και το 2022, έχουμε (μετά από Αθήνα - Θεσσαλονίκη) τα μεγαλύτερα ποσοστά πεζών μετακινήσεων μεταξύ των μεγάλων πόλεων της χώρας και το γεγονός αυτό αν μη τι άλλο είναι ενθαρρυντικό.

Το 2022 τα συνολικά «ταξίδια» προς και από την Σελήνη αυξήθηκαν κατά 25% και διαμορφώθηκαν σε 427 (376 φορές με αυτοκίνητο, 28 με τα πόδια, 21 με μηχανή και 2 με ποδήλατο)

